

ס:

ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין

עין משפט
גרי מצוה

קרב א מ' פ"ג מהל'
עטרים הל"ג סתם
לארץ טו'
קרב ב מ"ח ט"ז הל'ר'
קרב ג מ"ח ט"ז הל'ר'
קרב ד מ"ח ט"ז הל'ר'
הלכה י פתח לארץ
לה טור ש"ע ויד' פתח
קמ' פתח א'
קבר ה מ"ח ט"ז הל'ר'
הלכה י'
קבו ו ד ט' ט' מ"ח ט"ז
הלכה ג'
קבר י מ"ח ט"ז הל'ר'
משה קרבנות
הלכה ג סתם לארץ טל'
קרב ב ד מ"ח ט"ז הל'ר'
שטות הלכה טו'
סתם עשין סג טור ש"ע
י"ד ס' ד ס' פתח א':

מסורת הש"ס
א) ופ' ט"ז ס' קמ"ג
ב) ופ' ט"ז ס' קמ"ג
ג) ופ' ט"ז ס' קמ"ג
ד) ופ' ט"ז ס' קמ"ג
ה) ופ' ט"ז ס' קמ"ג
ו) ופ' ט"ז ס' קמ"ג
ז) ופ' ט"ז ס' קמ"ג
ח) ופ' ט"ז ס' קמ"ג
ט) ופ' ט"ז ס' קמ"ג
י) ופ' ט"ז ס' קמ"ג

תורה אור השלם

- 1. ירבי עצבותם אחר
מדרגו כל אסור נסביות
מדרג וכל אשא את
שמותם על שפתיה
החלים טו ד
2. זבח לאלהים יוצרם
בלתי לוי לברה
שמות ככ יט
3. וילך ויעבד אלהים
אחרים וישתחו להם
ולעשש או לירח או לכל
עבא הקמים אשר אל
עויתו
דברים ז' ג
4. והוצאת את האיש
ההוא או את האשה
ההוא אשר עשו את
הדבר הרע הזה אל
שערך את האיש או את
האשה וסקלתם באבנים
דברים ז' ה
5. כי בלא תשתחוה לאל
אחר כי יין קא שמו אל
קא הוא: סבות ל' י'

הגהות הב"ח

א) ה"ש ד"ה אמת ימי
ודקא קשה ליה:

הגהות מהר"ב

רנשבוג

מוסף רש"י

השוות בהמה לזרוע
דמה לעבודת כוכבים.
שלא שחט בהמה לשם
עבודת כוכבים שיהא עובדה
בשמיטה. אלא שחט בשמיטה
על מנת לזנוק (יש"ד).
וכמו ומהוסי' ל' ד'א שחטה
לשם עבודת כוכבים שיהא
דברי הכל אברהם עשה וזכי
מחייב הוא, אלא בשלא היה
מחייב להיות שמיטה זו
עבודה לעבודת כוכבים אלא
שחטה לענוש על מנת
לשחט עבודת כוכבים
בזריקת דמה זה נבדק
הלכה (מחברו דס' ג')

ול'חשוב נמי זורק. פירש הקונטרס בשלמא מקבל ומוליך
משום דלא אשכחן דליהו עבודה הנעשה לשם
עבודת כוכבים כדאשכחן גבי ניסוך יתו יין נסיכס והיינו כר'
יכולה דררש כספיה להאי קרא דין נסיכס גבי עובדי כוכבים
אזל ר' נתניה מוקי לה כשיראל

מתני' העובד עבודת כוכבים אחד העובד
ואחד המזבח ואחד המקטר ואחד המנסך
ואחד המשתחוה ואחד המקבלו עליו לאלוה
והאומר לו אלי אתה אבל המנפף והמנשק
והמנעיל עובר בלא תעשה והנודר בשמו
והמקיים בשמו עובר בלא תעשה הפוער
עצמו לבעל פוער זו היא עבודתה הזורק
אבן למרקולים זו היא עבודתה: גמ' מוי
אחד העובד אמר רבי ירמיה הכי קאמר
אחד העובד כדרכה ואחד המזבח ואחד
המקטר ואחד המנסך ואחד המשתחוה
ואפילו שלא כדרכה וליחשוב נמי זורק
אמר אביי זורק היינו מנסך דכתיב יב'
אסך נסכיהם מרם מנהגי מיילי דתנו רבנן
אילו נאמר זובח ירם הייתי אומר בזובח
קדשים בחוץ הכתוב מדבר תלמוד לומר
לאלהים בזובח לעבודת כוכבים הכתוב
מדבר אין לי אלא בזובח מקטר ומנסך
מניין ת"ל בלתי לה' לברו ריקן העבודות
כולן לשם המיוחד לפי שיצאה זביחה
לירון בעבודות פנים מניין הרבות השתחוה
לה' וילך ויעבוד אלהים אחרים וישתחו
להם וסמך ליה והוצאת את האיש ההוא
וגו' עונש שמענו אזהרה מניין ת"ל כי לא
תשתחוה לאל אחר יכול שאני מרבה
המנפף והמנשק והמנעיל ת"ל זובח זביחה
בכלל היתה ולמה יצאה להקיש אליה
ולומר לך מה זביחה מיוחדת שהיא עבודת
עבודת כוכבים:

מניין הרבות השתחוה. וה"ל ת"ל
ממילתק לזביחה דכתיב
(שמות נג) וישתחו לו ויזנו לו כדיליף
(לקמן דף סג). והאמר אלי אתה דכתיב
ויאמרו לו אלה אלהיך ישראל וי"ל
דסתם הוי כדרכה דליתו עגל אורמיה
זביחה הוה והא דיליף מהסתם אלי
אתה משום דלאי אתה אורמיה בכל
עבודת כוכבים:

אזהרה מניין. וה"ל ות"ל מהיכא
דנפקא לה זביחה כדפ"ה למנסף
ומנשק מלא מעבדס כדפ"ה דמתני'
וי"ל דאי אתה לאזהרה דהשתחוה
לא הוה מוקמין ליה למנסף ומנשק:
יש

פנים וחיובין עליה מיתה אף כל
השתחוה לירון בעצמה יצאה זביחה לירון
בזובח קדשים בחוץ הכתוב מדבר זובח
אמינא כי אתרו ביה קטלא כי לא אתרו
ביה כרת קמ"ל אמר ליה רבא
בר רב חנן לאביי אימא יצאה השתחוה
למרד על הכלל כולו וכי תימא
זובח למה לי לגופיה דמחשבין מעבודה
לעבודה דאיתמר השוות בהמה
לזרוע דמה לעבודת כוכבים ולהקטיר
חלבה לעבודת כוכבים רבי יוחנן אמר
אזהרה

זורק. דבשלמא מקבל ומוליך לא קשה לן
אע"ג דעבודת פנים הם דלא אשכחן
דליהו עבודת כוכבים וזכינו יאכלו
(דברים לג) ניסוך יתו יין נסיכס (סס)
ומיהו דס אשכחן עבודת כוכבים
כל אסך נסכיהם מרס וסיון דגמרינן
דכל עבודות פנים חייבין בהם אף
שלא כדרכה נתניה נמי: אמר אביי
זורק ככלל ניסוך. דמתני' דהא קרא
נמי ניסוך קרייה: מנא הני מיילי. דמחייב
בהני עבודות אף בשלא כדרכה: אילו
נאמר זובח ירם הייתי אומר. כחלו
זביחה בא הכתוב לענוש מיתה ודאי
זובח קדשים בחוץ קאמר שמהויר
עליהם במנסך אחר ויקרא יין. ולקמן
ספ"ך הרי כבר פרשו להם עונש אחר
ונכרת דכתיב גבי שחטי חוץ (שס)
ס"ל לאלהים ירם. דנא הכתוב לענוש
מיתה דהאי ירם נמי דכתיב ויקרא (סו)
כל מרס אשר ירם מן האדם לא יפרה
מות יומת. וזבח לאלהים כל אלהים
במשמע ואפילו שלא כדרכה נעשה
עבודה וכל עבודת כוכבים נעשה
לכדרכה נפקא לן בהו מיתה מילין
ועבוד וגו' דמשמע דבר שהוא עבודה
לו: כולו לה' לבדו ריקן. ונטל כל
העבודות מלעבדה בהן ונתן לשם
המיוחד. משמע דאכל עבודות
הראויות לשם קאמר: לפי שיצאה
זביחה. כפירוש מכלל שאר עבודות
שנכללו בכלל וילך ויעבוד ומדה
היא בחורה דכבר שהוא בכלל
ויא מן הכלל ללמד לא לענוש יא
אלא ללמד על הכלל כולו יא שאין
הכלל הזה מחייב אלא עבודה הדומה
לזכות שהוא עבודת פנים. ומהשם
לא נפקא לן דלחייב אהשתחוה שלא
כדרכה דלאו עבודה היא כפנים
מניין לרבות השתחוה: ה"ג כספירי
ס"ל וילך ועבוד אלהים אחרים וישתחו
להם. דעל כתיבן לשלא כדרכה קאמר
דאי דרכה לעבדה כן ככלל ועבוד
הוא: עונש שמענו. דכתיב ביה וסקלתם
דלעיל: אזהרה מניין ת"ל כי לא
תשתחוה לאל אחר. והאי נמי אס
אינו ענין לכדרכה מנהו ענין לשלא
כדרכה. וספירס דכתוב בהו (כ"ב)
לא תשתחוה שיכוש הוא דהא מיתה
הכא לא כתיבה: יכול שאני מרבה
וכו'. דנימא השתחוה שינא מן הכלל
ללמד על הכלל כולו יא דמה
השתחוה מיוחד שהיא דרך כבוד
ומייב עליה אף לשלא כדרכה אף
כל שהוא דרך כבוד כגון אלו חייב:
ס"ל זובח ואם השתחוה ללמד על
הכלל כהא למה פרט לך זביחה
הלא דרך כבוד הוא ומשתחוה נפקא
ליה אלא היא באתה ללמד על הכלל
לומר לך זביחה ככלל היתה ויאלה
מן הכלל להקיש לה כל הנכללות
עמה ולומר לך מה זביחה מיוחדת
עבודת פנים אלא שיהא עבודת פנים
חייבין עליה בחוץ לעבודת כוכבים
ומשום דהשתחוה לא נפקא לן מהכא
לחייבא הורכבה השתחוה לחזור
וללכת כדי לרין בעצמה לזכה
שיתחייבו עליה ואע"פ שאין חייבין
כיוצא בה ויאלה זביחה ללמד על
הכלל כולו: ס"ד אמין אחרו זבי
קטלא ולא אחרו זבי כרת קמ"ל: אימא
יאלה לן השתחוה ללמד על הכלל. ומתני'
מנסף ומנשק וכל שהוא דרך כבוד
כהשתחוה. (א) וקא קשה לי למנא
למאי אתה חייבין ל"י מהשתחוה
דהא עבודת כבוד הוא: לגופיה. אתה
ולאורוי דלפי' לא שחט שמיטה
עלמה לעבודת כוכבים אלא שחט
לענוש בה ע"מ לזרוע דמה לעבודת
כוכבים חייב ופ"י לא זרק: דמחשבין
מעבודה לעבודה. כלומר דמחשבה
שהוא מחשב נשעת עבודה זו על
עבודה אחרת מחשבה היא להתחייב
עליה: אסורה